

ИНТЕРВЮТА

► 19:32 **Йонко Грозев: За съдиите, които не слушкат - тояга!**

13.08.12 автор(и): Анна Заркова, прочитания: 2824, коментари: 8

С адвокат ЙОНКО ГРОЗЕВ
разговаря АННА ЗАРКОВА

- Адвокат Грозев, **изследване на "Рискмонитор", в което и вие имате дял, ни потресе с констатациите си за сексуалната експлоатация в България. 12 000 наши проститутки са на международния пазар. Над 8000 се продават у нас, някои и на безценица - от 31 до 99 лева на сеанс.**

- Така е. Същевременно организираната престъпност, която изцяло контролира сексиндустрията, печели от нея много пари.

- Над 1 милиард лева годишно! В Златни пясъци, Слънчев бряг и Албена идат от цял свят да си купуват момичета. Що за икономическо чудо!

- Обяснимо е - с икономическата ситуация през последните 20 години, в която младите нямат много възможности за друга заетост, както и с липсата на ефективна държавна намеса. Проблемът се усложнява от наличните в обществото свръхочаквания, че на проституцията може да се наложи забрана, така че изобщо да я няма. Невъзможно е това да стане! Винаги ще има търсене и съответно предлагане на сексуални услуги - още повече у нас, където големи групи от хора живеят в трудна социална и икономическа ситуация.

- Но какво да се прави?

- Усилията трябва да бъдат насочени не към свръхзадачата сексиндустрията да изчезне, а към по-реалистични задачи, целящи нейното ограничаване. Задача №1 е да се прекъсне връзката между проституцията и организираната престъпност. Първо, защото тя създава условия за експлоатация на проституиращите жени, психологическо и физическо насилие над тях. Второ, защото организираната престъпност не чака да се явят жени, които сами решават да влязат в занаята, а активно ги набира. И, трето, защото се нуждае от покровителство и генерира корупция в службите и сред политиците.

- Аз живея на столичен булевард и виждам всяка вечер от прозореца си три труженички как спират коли. Понякога униформени полицаи спират при тях, говорят си нещо и подминават. Ако ги питате защо търпят момичета да се продават пред очите им, знаете ли какво ще ви кажат?

- Какво?

- Ще ви кажат не, че сутеньорите им плащат, а че остарелият закон не им позволява нищо повече от това - да ги предупредят, че не бива така.

- Това не е вярно. Законът би могъл, разбира се, да се подобрява. Може и да се въведе ограничена забрана за проституиране на публични места - изследването на "Рискмонитор" препоръчва това. Но като цяло законът и сега позволява на полицаите да намерят сутеньора и да го пратят в затвора. Те трябва това да правят. А не да седят и чакат да се криминализира проституиращата жена, което ще я направи още по-лесна жертва на болести, насилие и експлоатация... Истината е, че полицаите не могат да се похвалят с ефективна работа. На тях не им е нужен закон, който да забранява проституцията тотално, за да хванат босовите.

- Сексиндустрията бие на очи, тя върви с наркотиците, побоите, СПИН-а. Въпреки това привлича твърде малко вниманието на законодателя. Къде е причината за това?

- Аз и в МВР я виждам. МВР у нас е много силна институция, която влияе и върху законодателния процес. В този случай тя няма особен интерес от промяна на правилата. Още повече че такава промяна хич не е лесно да се направи. Даже разговорът за нея е труден, понеже сблъсква прагматизма с морала.

- Дали специален закон за проституцията би освободил робините - тези, които се предлагат по принуда?

- Не. При липсата на ефективна институция, с полицията - такава, каквато е у нас, и с чужестранните

- Т.е. при липсата на ефективни институции, с полицията - такава, каквато е у нас, и с помощните социални служби специалният закон би донесъл повече вреда, отколкото полза. Регламентирането на проституцията - да се признае тя за нормален бизнес, означава, че държавата трябва да регистрира всички жени, които проституират. Трябва да се въведат правила - къде и при какви условия може да се работи и да се плащат данъци. Дори да приемем на теория, че това би било добре, то практически е невъзможно.

- Защо?

- При слабите и корумпирани български институции регистрацията ще се превърне в инструмент за рекет и корупция. И само ще увеличи властта на организираната престъпност, експлоатацията и принудата на жените. Режимът на регистрация просто няма да проработи. Има и важно принципно възражение - че на сексбизнеса му се дава право да се развива и печели. Последното определено не е в обществен интерес. В обществен интерес е проституцията да се ограничава, като МВР си върши работата - като преследва организираната престъпност на високите нива.

- Вие сте сред компетентните критици на МВР и прокуратурата. След обезсърчителния евродоклад заявихте, че именно в тях са най-големите проблеми на правораздаването, а не в съда, както се смята.

- Моят дългогодишен опит по конкретни случаи показва, че най-лесно е да се замаже едно разследване в предварителния, досъдебния стадий. Доказателства не се събират както трябва - съзнателно или не, опорочават се следствени действия и разпити на свидетели. След това се внася обвинение, което никой безпристрастен съдия не може да приеме за доказано. И после се казва: ето, съдът е виновен, че престъпниците не влизат в затвора... Аз не смятам, че в съда няма сериозни проблеми. Има. Но те не се решават, като министърът на вътрешните работи дамгосва някой съдия за определено решение, защото то не съвпада с политическата му цел.

- Целта е да не стават смешни арестите, с които правителството демонстрира воля да отвоюва държавата от бандитите.

- На старта на това правителство показните арести можеха да се възприемат положително - като разделна линия - дотук било каквото било, оттук нататък ще се прилага строго законът. Но за съжаление всичко спря до показването на арестите по телевизията. И за още по-голямо съжаление сега правителството - в устрема си да бъде преизбрано като безгрешно - изобщо отказва да признае, че има проблеми. А няма как да решим проблемите, ако не ги посочим.

- Къде са те според вас?

- Имаме системен проблем - разминаване между политическата и законовата логика в устройството на системата. Ако погледнете в Наказателния кодекс, ще видите, че прокурорът е, който ръководи разследването, който взема ключовите решения. И така трябва да е, защото прокурорът защитава делото в съда. Но ето какво се случва в реалността - разследването се ръководи от полицията. И то не работещия по случая полицай, а от министъра на вътрешните работи. В това има политическа логика - министърът носи отговорност пред обществото, прокуратурата не носи политическа отговорност. Да, обаче в закона е казано: прокуратурата да кара колата! А я кара полицията. Това създава хаос.

- След уволнението на съдия Мирослава Тодорова вие още нещо отбелязахте - че правителството командва и Висшия съдебен съвет (ВСС). Имате ли аргументи?

- Не само това правителство командва ВСС, а всички правителства след 1991 г. Всички ключови назначения в съдебната система са ставали винаги по решение на политически силните на деня. Аз не мисля, че който и да е наблюдател на ВСС може да каже с ръка на сърцето, че последните назначения - на председателите на Върховния административен съд и на Софийския градски съд, са направени от съдебните кадровици без санкцията на правителството.

- Скоро ще имаме нови кадровици, нов главен прокурор, нов шеф на съдиите. Но ни се стори, че в парламента се спазариха за кандидататурите и се обезсърчихме. А вие?

- Ами вижте - сега има няколко кандидати за ВСС от ГЕРБ, малко по-малко кандидати от БСП и няколко единични. Общият брой на местата от квотата на парламента е 11. Логично ли е управляващата партия да издигне по-малко от 11 кандидати? А опозицията? Ако има реално състезание, и тя ще предложи максималния брой. Очевидно е, че предварително са се договорили. И че няма да има реална оценка на отделните кандидати, както трябва - според програмите, които предлагат за решаване на проблемите в съдебната власт. Уволнението на съдия Тодорова ясно показва двойните стандарти. Тези, които слушат и изпълняват каквото каже правителството, ВСС ги гали по главата. Другите - с тоягата! Ако членовете на ВСС са избрани благодарение на качествата си, на публично заявените си програми, няма да е така.

- Каквото и да кажем, не е редно съдии като г-жа Тодорова да пишат по 4 години мотиви по дело. Трябва да има ясни критерии за натоварването им, за оценка на работата им по количество и качество.

- Трябва да има, да.

- Но защо това се оказва у нас толкова непостижимо, колкото и положителният евродоклад?

- Неясните критерии са изгодни за мнозина. То реално критерии няма никакви... Именно това дава много власт на ВСС и на председателите на съдилища. Когато всички са оценени с шестици, ВСС и шефът на съда може да избере когото си иска.

- Дали Конституционният съд ще пусне закона за конфискацията? Вие като правозащитник кои текстове от него бихте зачеркнали?

- Гражданската конфискация е инструмент, който в някои случаи може да се използва ефективно.

Проблемът е, че законът за конфискацията не изисква да се докаже, че произходът на имуществото е престъпен, както в другите държави. У нас трябва да се докаже само, че има разминаване между имуществото и декларираните доходи. А в България от 20 години една трета от икономиката е сива, недекларирана. Държавата е допускала това. А сега изведнъж казва: недекларираното се конфискува, все едно дали е добито с престъпление или с общественополезен труд! Очевидно е, че се създават условия за произвол. Десетки хиляди хора биха могли да попаднат под ударите на този закон. Трудно е да се допусне, че комисията ще удари всички. По-скоро тя ще пощади тези, които имат политическа или икономическа власт. От друга страна, за да защити съществуването си със статистика, тя ще гони бройки с дребни риби.

- Позната ситуация...

- Това се случва вече в спецпрокуратурата и спецсъда, които също като комисията бяха създадени уж за да обезсилят едрата организирана престъпност, мафията и корупцията.

Роден през 1965 г. в София.

Магистър по право от Харвард (1994 г.).

Ръководител на правна програма в Български хелзински комитет (2005-2009 г.).

Защитник по знакови дела в областта на правата на човека и международното право (2005 - 2012).

Активист на "Движение България на гражданите".

ЕТИКЕТИ: [Йонко Грозев](#) [сексуална експлоатация](#)